

ISSN 2524-0986

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ЖУРНАЛ

Выпуск 10(54)
Часть 2

Переяслав-Хмельницкий
2019

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ВЫПУСК 10(54)
Часть 2

Октябрь 2019 г.

ЖУРНАЛ

Выходит – 12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав-Хмельницький

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Кокур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Доброскок И.И.	д-р пед. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смырнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцянь	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Горащенко А.Ю.	д-р пед. наук, доцент (Молдова)
Алиева-Кенгерли Г.Т.	д-р филол. наук, профессор (Азербайджан)
Айдосов А.А.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Лозова Т.М.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Сидоренко О.В.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Егизарян А.К.	д-р пед. наук, профессор (Армения)
Алиев З.Г.	д-р аграрных наук, профессор, академик (Азербайджан)
Партоев К.	д-р с.-х. наук, профессор (Таджикистан)
Цибулько Л.Г.	д-р пед. наук, доцент, профессор (Украина)
Баймухамедов М.Ф.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Мусабаева М.Н.	д-р геогр. наук, профессор (Казахстан)
Хеладзе Н.Д.	канд. хим. наук (Грузия)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук, доцент (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)
Цибулько Г.Я.	канд. пед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире // Журнал - Переяслав-Хмельницкий, 2019. - Вып. 10(54), ч. 2 – 136 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերէն

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ: НАУКИ О ЗЕМЛЕ

Гришко Світлана Вікторівна, Непша Олександр Вікторович, Непша Ярослав Юрійович, Вінніченко Дмитро Васильович (Мелітополь, Україна) ГІДРОГЕОЛОГО-МЕЛІОРАТИВНИЙ СТАН ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ТА ЯКИМІВСЬКОГО РАЙОНІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	6
Мусабаева Меруерт Насурлаевна, Жасанбаева Жансая Сәкенқызы (Нур-Султан, Казахстан) ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ В КЫЗЫЛОРДИНСКОЙ ОБЛАСТИ...	13
Непша Олександр Вікторович, Онищенко Станіслав Сергійович, Передерій Дар'я Миколаївна (Мелітополь, Україна) ОРГАНІЗАЦІЯ СПОСТЕРЕЖЕНЬ В ПРИРОДІ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІІ.....	22
Сугоняк Яна Васильевна, Подлозний Илья Владимирович (Мелитополь, Украина) ВЛИЯНИЕ АНТРОПОГЕННОГО ЗАГРЯЗНЕНИЯ НА ЭКОЛОГИЮ АЗОВСКОГО МОРЯ.....	27

СЕКЦИЯ: СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ НАУКИ

Баркаръ Євген Володимирович, Степаненко Яна Василівна (Миколаїв, Україна) ВПЛИВ СПАДКОВОСТІ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ НА ПАРАМЕТРИ ІНТЕНСИВНОСТІ РОСТУ МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ.....	30
Кадиров Рахматжон Нумонович (Андижан, Узбекистан) ВЛИЯНИЕ РЕЖИМА ОРОШЕНИЯ НА УРОЖАЙНОСТЬ ОЗИМОЙ ПШЕНИЦЫ	36
Кадиров Рахматжон Нумонович (Андижан, Узбекистан) ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИИ РАСЧЕТА РЕЖИМА ОРОШЕНИЯ ОЗИМОЙ ПШЕНИЦЫ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	41
Ульянко Сергей Алексеевич (Полтава, Украина) ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ АВТОМАТИЗИРОВАННОЙ ОЧИСТКИ КОЖИ ДОЙНЫХ КОРОВ.....	44

СЕКЦИЯ: ЭКОЛОГИЯ

Бекбаева Винера Кошановна, Метакса Галина Петровна (Алматы, Казахстан) О МАГНЕТИЗМЕ ВОДЫ И ЕЕ РАСТВОРОВ.....	47
Канівець Олена Миколаївна, Гусак Олег Валерійович (Суми, Україна) ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	53

УДК 378.016:91

Непша Олександр Вікторович, Онищенко Станіслав Сергійович,
Передерій Дар'я Миколаївна
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького
(Мелітополь, Україна)

ОРГАНІЗАЦІЯ СПОСТЕРЕЖЕНЬ В ПРИРОДІ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ

Аннотація. *Наблюдение на местности за изменениями в природе позволит сформировать навыки учащихся руководствоваться методами познания природы в повседневной жизни и для получения новых знаний; совершенствовать умение вести собственные географические наблюдения и оценивать значение проведения собственных наблюдений в природе; формировать умение оформлять результаты наблюдений, анализировать данные наблюдений за изменениями в природе, пользоваться метеорологическими приборами.*

Ключевые слова: *география, наблюдения в школьном курсе географии, наблюдения за водоемом, наблюдения за погодой, учитель, ученик.*

*Nepsha Oleksandr, Onishchenko Stanislav, Perederiy Dar'ya
Melitopol State Pedagogical University named after B. Khmelnytsky
(Melitopol, Ukraine)*

ORGANIZATION OF OBSERVATIONS IN NATURE IN A SCHOOL COURSE IN GEOGRAPHY

Abstract. *Observation of changes in nature on the ground will allow students to build skills to be guided by methods of understanding nature in everyday life and to gain new knowledge; improve the ability to conduct their own geographical observations and evaluate the value of conducting their own observations in nature; to form the ability to record observation results, analyze observation data on changes in nature, use meteorological instruments.*

Keywords: *geography, observations in the school course of geography, observations of the reservoir, observations of the weather, teacher, student.*

Спостереження – найважливіший засіб навчання. Вони можуть бути регулярними (систематичними) і епізодичними. Проводяться у позанавчальний час. Зазвичай епізодичні спостереження здійснюються під час програмних і позапрограмних екскурсій, туристських походів [1, с. 6; 2, с. 122; 3, с. 72]. Спостереження ведуться за місцевими географічними об'єктами і явищами (погодю, водним об'єктом, рослинністю і тваринами, сільськогосподарськими роботами, роботою залізничного транспорту, річкового порту і т. ін.). Є обов'язкові, програмні спостереження, і необов'язкові, позапрограмні. Більшість спостережень проводиться в початковому курсі. Бажані вони і при вивченні інших курсів, особливо курсу географії України. У цьому курсі майже

по кожній темі можна запропонувати учням завдання з вивчення свого краю – природних умов, населення, господарства. Зібрані краєзнавчі матеріали потрібно використовувати при вивченні відповідних тем. Це буде активізувати навчальний процес, сприяти свідомому засвоєнню навчального матеріалу [4, с. 44].

Спостереження дають можливість накопичити конкретний фактичний матеріал з реальної дійсності і використовувати його в процесі навчання для створення уявлень, формування понять, вивчення причинно-наслідкових зв'язків, встановлення закономірностей. Спостереження сприяють розвитку спостережливості школярів. Це найважливіша якість котра потрібна кожній освіченій людині [5].

Учитель розробляє інструкцію зі спостереження, організує спостереження, вчить користуватися приладами, фіксувати результати спостережень в бланковій або довільній формі, порівнювати і обробляти ці результати, на основі аналізу отриманих даних робити аргументовані висновки.

На початкових етапах учитель навчає проводити спостереження, потім надає самостійність у їх проведенні. Спостереження може вести кожен учень окремо, можуть проводитися учнями в порядку черговості або колективно, усім класом. Обов'язків контроль з боку вчителя за ходом і результатом спостережень. Цей вид навчальної роботи також оцінюється вчителем.

Учитель повинен не тільки організувати спостереження, а й звертати увагу на певні види сприйняття, фіксувати увагу на конкретних властивостях об'єктів і явищ. Потрібно навчити помічати і те, що виражено неявно: лише в результаті спостережень можна виявити такі риси, властивості, які раніше не помічалися [6].

Спостереження за місцевим водним об'єктом. Найбільш поширеними і доступними для спостережень водними об'єктами є місцеві річки і озера.

Мета спостережень: отримання нових знань про води суходолу, засвоєння найпростіших прийомів гідрологічних спостережень, формування на місцевому матеріалі уявлень і понять про річку, річкову долину, живлення і режим річок, використанні річок людиною і їх охорони.

Можна запропонувати учням таку систему питань для спостереження за місцевим водоймою (річкою, озером, ставком).

Осінь

1. Як змінюється температура води водойми по місяцях протягом осені (вимірювання температури проводяться в середині кожного місяця)?
2. Як змінюється рівень води з місяця в місяць?
3. Чим живиться річка восени? Який місяць був найбільш дощовим?
4. Коли біля берегів став з'являтися перший тонкий лід?
5. Коли замерзли ставок, озеро, річка?
6. Як використовується водойма восени?

Зима

1. Яка температура води в ополонці?
2. Чи є на річці ополонки? Чим вони обумовлені?
3. Чим живиться річка взимку?
4. Який рівень води?
5. Як використовується водойма в зимовий час?

Весна

1. Коли почалося скресання річки від крижаного покриву?
2. Коли почався льодохід і коли він закінчився?
3. Коли був найбільш високий рівень води? Чому?
4. Як вела себе річка під час повені? Чи не принесла повінь лиха?
5. Порівняти температуру води спочатку повені і при її закінченні.
6. Коли річка увійшла в свої береги?
7. Як використовується заплава річки після повені?

Літо (завдання на канікули)

1. В який річний місяць була найтепліша вода?
2. Коли був найнижчий рівень води?
3. Чим живиться річка влітку?
4. Коли після сильних дощів рівень води піднімався?
5. Чи використовується водойму для відпочинку, поливу земель, водопою худоби?

Під час екскурсії на місцеву річку конкретизуються поняття «річка», «річкова долина», «заплава», «русло», «меандри». Учні визначають напрямок течії річки, її правий і лівий береги, вимірюють глибину, ширину і швидкість течії річки. З'ясовується живлення і режим річки, її робота по руйнуванню (розмиву) берегів і ґрунту, транспортуванні продуктів руйнування і їх накопичення, що веде до утворення нових форм рельєфу і гірських порід. Звертається увага на використання річки і її долини людиною, охорону вод.

За результатами спостережень і екскурсійним матеріалами робиться опис місцевого водного об'єкта.

Приблизний план

1. Назва та загальна характеристика розташування водного об'єкта.
2. Опис річки (ширина і глибина, напрямок і швидкість течії, характер берегів, зв'язок з рельєфом і гірськими породами).
3. Живлення та режим річки.
4. Геологічна робота річки.
5. Використання річки людиною, заходи по охороні.

Знання своєї річки, її особливостей, живлення і режиму дає можливість учням краще уявити і свідомо засвоїти навчальний матеріал про річки материка, окремі регіони і країни.

У початковому курсі географії «Загальна географія» 6 клас загальноосвітньої школи програмою передбачено організацію та проведення спостережень за погодою [7].

Спостереження за погодою. Мета спостережень: навчити вести спостереження за погодою, користуватися метеоприлади, фіксувати результати спостережень, проводити їх обробку і робити опис погоди, формувати знання про елементи і явища погоди, їх взаємозв'язках.

Спостереження за погодою в 6-му класі починаються з перших днів навчання. Визначається температура повітря, атмосферний тиск, вітер, хмарність, атмосферні опади. Для проведення роботи виділяються за списком два чергових на кожен, день спостереження. Спочатку вчитель зобов'язаний показати учням значення таких спостережень, їх роль і принципи організації, а також навчити їх користуватися термометром, барометром, флюгером, опадоміром, визначати хмарність, напрямок і силу вітру, записувати їх

умовними знаками. Спочатку учні проводять спостереження за безпосередньою участю вчителя. Потім цю роботу вони виконують самостійно. Учитель здійснює лише функції контролю.

Спостереження за метеорологічними елементами бажано проводити три рази на добу в години, зручні для школярів: при заняттях в першу зміну – вранці до уроків, вдень після них і ввечері, при заняттях у другу зміну – вранці, вдень до уроків і ввечері після них. Результати спостережень фіксуються в календарі погоди, або щоденнику погоди. Щоденник погоди – звичайний шкільний зошит, розділений на сім граф (дата, час спостережень, температура, атмосферний тиск, вітер, хмарність, опади). Температура відзначається в градусах, атмосферний тиск – в міліметрах ртутного стовпа, вітер – за напрямками і силі (слабкий, середній, сильний), хмарність – в частинах неба, покритих хмарами, або в балах. Вказується вид і кількість атмосферних опадів.

Ймовірно, що результати цих спостережень будуть приблизними, але головне достоїнство їх не в результатах, а в їх організації та проведенні, а також в отриманих уявленнях.

За даними спостережень учні обчислюють середні температури (добі, місяця), амплітуди температур, складають графіки температур, викреслюють розу вітрів, діаграми хмарності та опадів і дають опис погоди за певний період. План опису погоди може бути наступний.

1. За який проміжок часу (день, тиждень, місяць) дається опис.
2. Найбільша, найменша і середня температура за вказаний проміжок часу.
3. Атмосферний тиск, зміна тиску.
4. Вітер. Напрямок і сила. Роза вітрів.
5. Хмарність. Розподіл хмарності по днях.
6. Опади. Їх загальна кількість, вид опадів і час випадання.
7. Вплив погоди на здоров'я людей, їх життя і діяльність.

Обов'язковою є систематичне застосування даних, отриманих при спостереженнях за погодою. Вони необхідні для порівняння клімату досліджуваних регіонів з кліматом своєї місцевості. Тільки за такої умови буде реалізований на практиці краснавчий принцип навчання географії.

Спостереження за погодою та водними об'єктами своєї місцевості дасть учневі усвідомлення дбайливого ставлення до природи, дотримання правил безпечної поведінки в природі. Орієнтує на формування в учнів екологічної свідомості для збереження і захисту довкілля [8, с.59; 9, с.208].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Непша О.В. Особливості організації та проведення географічних екскурсій / О.В. Непша, Д.В. Яровой // Актуальные научные исследования в современном мире: XXVII Междунар. научн. конф., 26-27 июля 2017 г., Переяслав-Хмельницький. // Сб. научных трудов. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вып. 7(27), ч. 1 – С. 6-10.
2. Непша О.В. Шкільна геологічна екскурсія як засіб екологічного та національно-патріотичного виховання / О.В. Непша // Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики: матеріали

- XI Міжнародної Інтернет-конференції. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. – С. 122–123.
3. Мацюра О.В. Екологічна стежка як активний засіб формування принципів екологічного гуманізму / О.В. Мацюра, А.М. Солоненко // Постметодика. – 2005. – № 4–5. – С. 72–75.
  4. Тамбовцев Г.В. Шкільні краєзнавчо-географічні екскурсії по вивченню геологічних об'єктів / Г.В. Тамбовцев, В.М. Іванова, О.В. Непша // Актуальные научные исследования в современном мире. № 27. 1 (45). – Переяслав-Хмельницький, 2019. – С. 44–49.
  5. Касіяник І.П. Методика навчання географії (теоретичний аспект) / І.П. Касіяник, В.З. Мисько. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута»», 2017. – 214 с.
  6. Коваленко Є.І. Методичні рекомендації з організації позакласної роботи з географії в 6-10 класах загальноосвітньої школи [на допомогу вчителям та студентам-практикантам] / Є.І. Коваленко, М.Г. Криловець, А.О. Сахненко. – Ніжин, 1992. – 116 с
  7. Навчальна програма. Географія. 6-9 клас. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>.
  8. Іванова В. Екологічна освіта та природоохоронна робота навчальних закладах держави / В. Іванова, О. Косьяненко // Еврика. (2). – 2015. – № 2. – С. 59–61.
  9. Тамбовцев Г. Роль і значення екскурсій у природу в екологічному вихованні школярів / Г. Тамбовцев, В.Іванова, Т. Сапун // Формування стратегій міжкультурної комунікації особистості учня в онтогенезі: від методики до методології: тези Міжнар. наук.-практ. конф. (13–14 вересня 2018 р.). – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В, 2018. – С. 208–210.

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Октябрь 2019 г.

ВЫПУСК 10(54)

Часть 2

Ответственность за новизну и достоверность результатов научного исследования несут авторы

Ответственный за выпуск: Водяной О.
Дизайн и верстка: Вовкодав А.

Учредитель: ОО "Институт социальной трансформации"
свидетельство о государственной регистрации №1453789 от 17.02.2016 г.

Подписано к печати 04.11.2019.
Формат 60x84 1/16.
Тираж 300 шт. Заказ №042
Изготовитель: ФЛП "Кравченко Я.О."
свидетельство о государственной регистрации В01 №560015
Адрес: 03039, Украина, Киев, просп. В. Лобановского, 119
тел. +38 (044) 561-95-31

Адрес ред. коллегии:
08400, Украина, Киевская обл., г. Переяслав-Хмельницкий,
ул. Богдана Хмельницкого, 18
тел.: +38 (063) 5881858
сайт: <http://iscience.in.ua>
e-mail: iscience.in.ua@gmail.com

